Cumhuriyet
DERGİ
PAZAR EKİ
SALI 62/ 27 OCAK 2002

KÜÇÜK BÜYÜCÜLER YOLDA

Yüz milyon çocuğun sevgilisi Harry Potter, sinemalarımızda... Filmin sanat yönetmenleri çocuk sihirbazlarla yarışıyorlar.

| 2. SAYFADA

SL'nin modaya vedası... /Sayfa 8

EZGİNİN GÜNLÜĞÜ

'leri şiiri müziğe dönüştürüp türküleri slendirmek. Onları başkalarından ıran, türküleri yorumlama biçimleri. eştirilere sürekli kulak veriyorlar ama , neden barlarda söylüyorsunuz sorusu olmasa. 16 yıllık bir müzik serüveni...

6. SAYFADA

AYNAYA BAKIYORSUNUZ

Sabancı Üniversitesi öğrencileri, Mardin'de farklılıkların ezilmediği bir buluşma gerçekleştirdiler. Bu, 2002 takvimi olarak üretime dönüştü. Başlık, Aynalar'dı...

10. SAYFADA

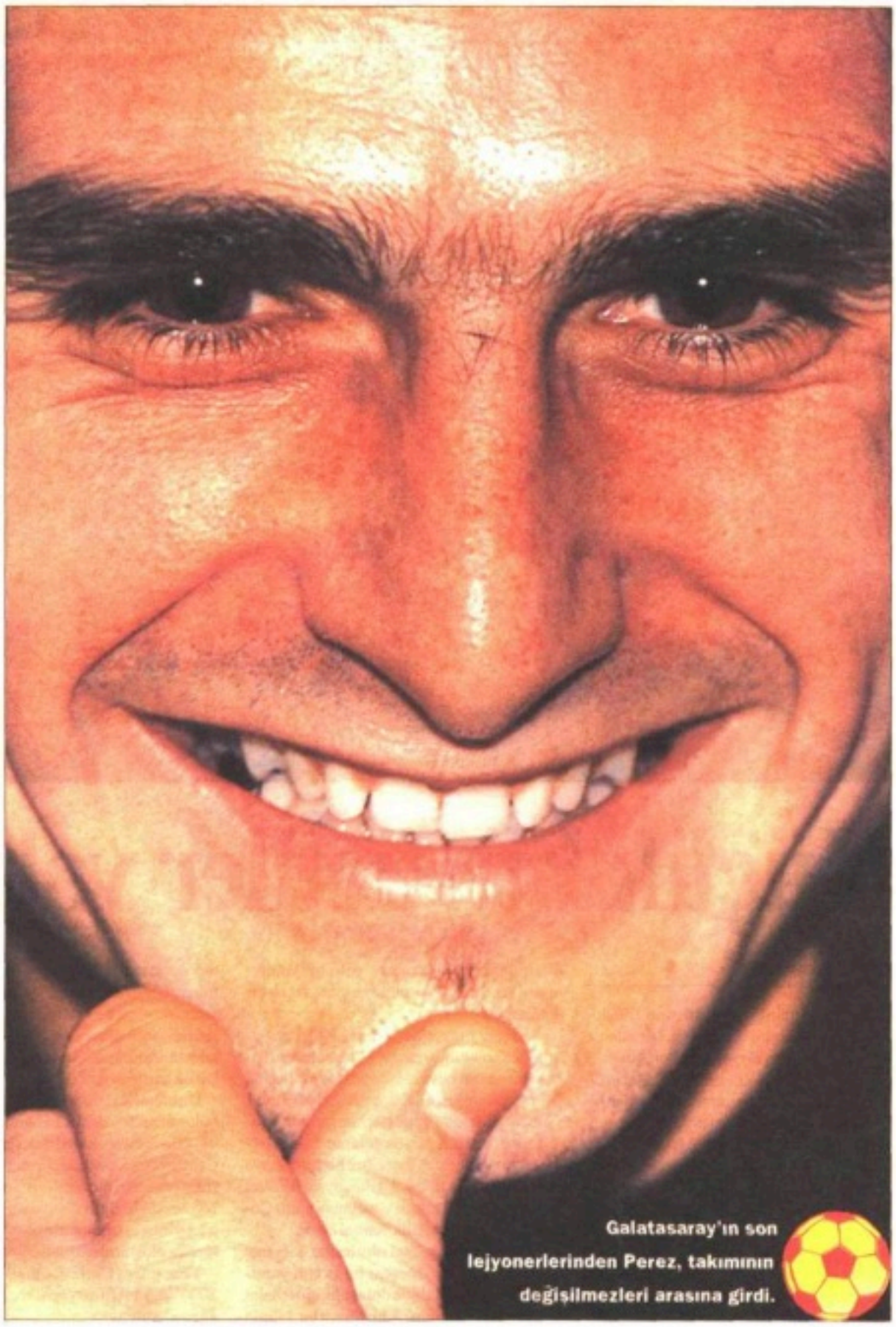

Galatasaray'ın son lejyonerlerinden Perez, takımının değişilmezleri arasına girdi.

G.Saray'ın yabancıları

ARİF KIZILYALIN

Kimi onların atacağı gollere umudunu bağlamıştır, kimileri ise bilir ki onların tutacakları toplar, yapacakları kurtarışlar puana dönüşüverir 90 dakika sonunda. Hele asistleri (gol pasları) yok mudur adrese giden, "Helal olsun be" dedirtir on binlere, yüz binlere...

Türk futbolu için önemli bir kilometre taşıdır yabancı oyuncular. Çoğu kez yaptıkları ve yapamadıklarıyla, Türkiye Birinci Ligi'nin -yeni adıyla Süper Lig- seyrini değiştirirler, bazen de Avrupa'da başarı, UEFA'da şampiyonluk onların serçe parmaklarının ucundan seken toplara endekslenir. Umudunu futbol elçilerine bağlayan kulüplerin başında da Türkiye'nin "Avrupa'daki sesi" Galatasaray gelir. Yabancı oyuncu ile 1960'lı yıllarda tanışıp o tarihten sonra hemen her yıl kadrosunu "Edirne ötesi"nden gelen ithal kramponlarla donatan Cim-Bom, bu çok renkli görüntüsünün karşılığını da 14 lig, sayısız kupa, bir UEFA ve bir de Süper Kupa şampiyonluğu ile aldı. İlk dönemlerde yabancı seçimini sadece Yugoslavlardan kullanan Sarı-Kırmızılılar daha sonra, dünyanın dört bir yanından getirdikleri isimlerle dikkat çektiler. Galatasaray'ın son dönemlerdeki tercihi ise Latin Amerika...

Devamı 4-5. sayfalarda

1. Sayfanın devamı

Kazandığı başarılarla Türkiye'nin en başarılı kulübü haline gelen ve son iki yıldır dünyanın en iyi 10 takımı arasında yer alan Galatasaray, ilk yabancı oyuncusunu Yugoslavya'dan getirdi. 1966-67 sezonunda golcü Vlado Nikolovski ile kaleci Tatomir Radunoviç'i renklerine bağlayan Sarı-Kırmızılılar, 1968-70 döneminde ise Yugoslav Ahmet Çeloviç'le Metin Oktay'ın yokluğunu doldurmaya çalıştılar. 1970'li yıllarda öze dönen Galatasaray, ithal futbol elçilerine sıcak bakmadı. Ancak, 1977'den sonra rotasını yeniden yurtdışına çeviren ve yine umudunu Yugoslavya'ya bağlayan Sarı-Kırmızılı ekip, o dönemin en başarılı 10 kalecisinden biri olarak gösterilen Bojko Kajganiç'i getirdi. Kajganiç'in, harikalar yaratıp Türkiye liglerinin "bir numaralı" kalecisi olacakken geçirdiği trafik kazasında yaşamını yitirmesi Galatasaray'ın yabancılara bağladığı umutlarını kırdı. O ara dönemde gelen Yusuf Hatuniç'le Eşref Yaşereviç ise "sıradanlıktan" öteye gidemediler.

Galatasaray'ın yabancı oyunculardaki "sonuca yönelik" ilk transferleri ise 1980'li yılların başında yapıldı. 1981'in haziran ayında Sarı-Kırmızılı ekibe gelen Tarık Hociç ile Mırsad Seydiç, tribünleri ayağa kaldırarak Galatasaray'a özlediği kupaları kazandırmakla kalmayıp Avrupa'da da Cim-Bom rüzgârını estirmeye başladılar. Seydiç'in milimetrik pasları ve frikikleri, Hociç'in "bitirici tek vuruşları" ile sonlanınca yabancı oyuncunun gerekliliği iyice ortaya çıktı. 104 resmi maçta 46 gol atan ve hemen her Fenerbahçe maçında da rakip fileleri havalandıran Hociç'in gol krallığı Türkiye'de bir ilkti ve ilk kez bir yabancı oyuncu gol kralı oluyordu. Galatasaray'ın yabancı oyunculardan aldığı verimin ikiye katlandığı yıl ise 1984'tür. Teknik direktörlüğe Jupp Derwall'i getirip,

Taffarel İtalya'dan geldi, İtalya'ya döndü.

Galatasaray iki yıldır dünyanın en iyi 10 takımı arasında. Takım ilk yabancı oyuncusunu 1966 yılında getirdi. Yugoslavya ile başlayan yabancı oyuncu transferi Avrupa, Afrika, Britanya derken Latin Amerika'ya kadar uzandı. 25 yıldır Galatasaray'a altın günler yaşatan yabancılar...

Yugoslavya'nın yetiştirdiği en iyi file bekçisi olarak gösterilen Zoran Simoviç'i transfer eden Galatasaray, yine o sezon yaşlı Alman Rudiger Abramczyk'le kupa şampiyonluğunu yakaladı. 1985'te ise Cim-Bom o yıla kadar ilk 11'ine kattığı en iyi yabancılarından birini transfer etti. Simoviç'in aracılığı ile Türkiye'ye gelen, Hajduk Split kökenli Cevat Prekazi, Galatasaray tribünlerinin sevgilisi oluverdi. Mesafe tanımaksızın attığı frikik gollerinin yanı sıra o dönemdeki partnerleri Kovaçeviç'le Tanju'ya çakardığı paslar Cim-Bom'a üst üste iki lig şampiyonluğunun yanı sıra tarihi bir Avrupa zaferi getirdi. Derwall ve Mustafa Denizli'nin önderliğindeki Galatasaray, Simoviç'in kurtardığı ve Prekazi'nin attığı gollerle Şampiyon Kulüpler Kupası'nda Neuchatel, Rapid Wien, Monaco gibi takımları eleyip yarı finale kadar çıktı. Yine o sezonlarda Fransa milli takımının veteran yıldızı Didier Six "Dündar Siz", İranlı Nasır da "Nihat" adıyla Galatasaray formasını giydiler... ..

Romanya-Polonya ..

300'ü aşkın sayıda forma giyen Simoviç-Prekazi ikilisi ile "yaş haddi" nedeniyle vedalaşmak zorunda kalan Galatasaray 1990'larda soluğu Polonya ve Romanya pazarında aldı. O dönemlerde çıkış yapan Romanya'nın Steaua Bükreşli yıldızı Losif Rotariu'yu önemli bir harcama ile renklerine kattı. Tanju'nun yokluğunu ise Polonyalı Roman Kosecki ile doldurmaya çalıştı. İki oyuncunun da kalitesine diyecek yoktu ancak Rotariu'nun bitmek bilmeyen bel ağrıları ile Kosecki'nin düzensiz özel yaşantısı Kosa-Roti ikilisinin Galatasaray'daki günlerini çabuk bitirdi. Kosecki ve Rotariu'lu Galatasaray'ın UEFA Kupası'nda, o yılın şampiyonu Werder Bremen'e elendiği maçı izleyenler hatırlar; eğer Ali Sami Yen'deki o karlı UEFA rövanşında Kosecki birer adımdan golleri kaçırmayıp Rotariu son dakikada ağlara yollayacağı topu kalecinin üzerine nişanlamasa bu ikili, çok ama çok uzun yıllar Sarı-Kırmızılı formayı giyerlerdi... Ama hem Rotariu hem de Kosecki, takıma kısa bir süre için katılan Kamerunlu Dominique Lorfa ile birlikte hem Türkiye'ye hem de Galatasaray'a veda ettiler...

Alman ekolü...

Yugoslavlarla yola çıkıp, Rumen ve Polonyalılardan istediği verimi alamayan Galatasaray'ın 1990'lardaki yabancı tercihi ise Almanlardan yanaydı. Karl Heinz Feldkamp'ın göreve gelişiyle birlikte Sarı-Kırmızılı takıma transfer edilen Falco Götz ve Reinhard Stumpf, Türk futboluna yeni bir anlayış getirdiler. Savunmanın göbeğinde oynayan bu ikili, Okan'ın ayağının kırılması sonrası şans bulan Torsten Gütschow'la birlikte Galatasaray'ı başarıdan başarıya koşturdu ve önce lig, sonra kupa, ardından da Cumhurbaşkanlığı Kupası'nda hep bu üçlünün imzaları vardı. O dönemde ara sıra oynayan Elvir Boliç'le, aralık transferinde gelen İsveçli sol kanat oyuncusu Roger Ljung da çok koşan Galatasaray 'da aksamadan forma giydiler..

Koeman derken Kuzman

Falco, Stumpf ve Ljung'u gönderip daha güçlü bir kadro oluşturmak isteyen Galatasaray, Barcelona'nın o dönemlerdeki yıldızları Ronald Koeman ve Michael Laudrup'a öneri götürdü. Hatta Koeman protokol imzalamıştı ki, patlak veren dolar krizi Sarı-Kırmızılıları "ayağını yorganına göre uzatma-ya" zorladı ve Kocaelispor'un Makedon liberosu Stavitza Kuzmanovski, Zimbabveli Norman Mapeza ve Litvanyalı kaleci Gintaras Stauce ucuz maliyetlerle transfer edildi. İşte bu yabancılar Galatasaray'ın tarihindeki en kötü isimler olarak dikkat çektiler. Bir yıl sonra ise Cim-Bom, bu kez yabancı oyuncu seçiminde rotayı Anglosakson isimlere çevirdi. Liverpool'un ünlü yıldızı Graeme Souness'ı teknik direktörlüğe getiren Galatasaray, İngiliz libero Bery Venison, orta alan oyuncusu Mike Marsh, Galli golcü Dean Saunders ve ABD'li kaleci Brad Friedel'le anlaştı. Friedel, aynı zamanda Türkiye'deki ilk ABD'li oyuncuydu. Bu dört oyuncudan sadece Saunders ve Friedel beklenen performansı sergilerken, Marsh ve Venison gönderilip yerine Hollandalı siyahi oyuncu Ulric Van Gobbel getirildi. Üç yabancı ile yolun devam eden Galatasaray, 1995-96 sezonun Türkiye Kupası şampiyonluğu ile tamamlarken, Saunders'ın Kadıköy'de kazandığı kupa finali sonrası dev boyutlardaki bir Galatasaray bayrağını santra yuvarlağına dikme günlerce, aylarca, hatta yıllarca konuşuldu

Hagi milat oldu...

1996'ya gelindiğinde ise Galatasaray tarihi bir adım attı ve o güne kadar kadrosuna kattığı en kaliteli yabancı oyuncuyu, Karpatlar'ın Maradonası Rumen Gheorghe Hagi'yi transfer etti. Ergun Gürsoy'un çabalarıyla gerçekleşen bu transfer Galatasaray'ın bir anlamda tarihini değiştirdi. Hagi ile birlikte Steau Bükreş kökenli Adrian İlie ve Ulusan Filipescu da Sarı-Kırmızılılara geldi. Bu sayede Sarı-Kırmızılıların bünyesinde küçük bir Romanya kuruluverdi. O dönemde alınan İsviçreli golcü Adrian Knup ise sadece Avrupa kupalarında attığı bir iki golle anımsandı ve ülkesine döndü. Fatih Terim'in saha dışı Hagi'nin de saha içi önderliğinde kazanılan ilk şampiyonluğun ardından Galatasarı

Real Madrid'i yenerek Süper Kupa'yı kazanan Galatasaray, Avrupa'nın en bilinen ekipleri arasına girmeyi başardı.

Şampiyonlar Ligi'nin de abonesi oldu. Özellikle Hagi, attığı frikik golleri ve kaybetmeyi sevmeyen tavrı ile Metin Oktay'dan sonra en çok sevilen futbolcu unvanını elde etti. Birçok Fenerbahçe ve Beşiktaşlı, sırf Hagi sevgisi yüzünden Galatasaray maçlarına gitmeye başladı. Gerçekten aldığı paranın karşılığını ödüyordu yaşlı Rumen. Bir yıl sonra Filipescu ve İlie'nin "tamamen duygusal" nedenlerle İspanya'ya gitmeleri ve bu oyuncuların yerine bir başka Rumen Popescu'nun alınması, ardından da Brezilyalı ulusal kaleci Cladio Taffarel'in transferi Galatasaray'ın rotasını Latin Amerika'ya çevirdi. Taffarel'in gelişinin bir yıl ardından bu kez diğer Brezilyalılar Capone ile Marcio Türkiye'nin yolunu tuttu. Bu oyunculardan Capone, uçaktan indikten sadece 16 saat sonra giydiği Galatasaray forması ile harikalar yarattı. Marcio ve sadece Şampiyonlar Ligi maçları için transfer edilen Bruno Quadros ise "fantezi"den öteye gidemediler. Yine o dönemlerde Galatasaray'a gelen Rumen Lutu'nun ise "isim karışıklığı" yüzünden ünlü Rumen Mutu'nun yerine alındığı iddia edildi; Lutu 1.5 maç oynayıp ülkesine döndü.

Hagi, Galatasaray'ın en gözde yabancısıydı.

Hagi, Popescu, Capone ve Taffarel'le harikalar yaratan Sarı-Kırmızılılar üst üste 4 ve toplamda 14 kez Türkiye şampiyonu olmakla kalmayıp, Türk futbolunda bir ilke imza attılar ve UEFA Kupası'nı Türkiye'ye getirdiler. Ertesi yıl ise Galatasaray'ın yabancı listesine bir Brezilyalı daha, Portekiz'in altın golcüsü Mario Jardel katıldı. Jardel, oynadığı, daha doğrusu oynamak istediği her maçta gol atıyordu ve Süper Kupa da onun golüyle kazanıldı ama ünlü Brezilyalı Türkiye'yi ve arkadaşlarını sevmemişti. Bir yıl Galatasaray formasını giydikten sonra "ikinci vatanı" Portekiz'e geri dönerken, Galatasaray da Belçikalı Mpenza, Hırvat Sphear ve Çek Hornvah'ı bu oyuncuya karşılık transfer etti. Ama üç oyuncu da beklenni veremeyince birer ikişer maç oynayıp serbest kaldı. Cim-Bom'un yeni dönemdeki en verimli transferleri ise kuşkusuz Marsilya'dan gelen Fransız Sebastian Perez ve Kolombiyalı Victoria Mendez'di. Bir diğer Kolombiyalı kaleci Fryd Aly Londragon da Fransa'da yılın kalecisi seçildikten sonra geldiği Sarı-Kırmızılı camia harikalar yaratıyor. Ara transferde gelen Gaziantep'in Brezilyalısı Batista ise Galatasaray'ın yeni umudu. Sözün kısası, Galatasaray'ın Yugoslavya ile başlayan yabancı macerası Avrupa, Afrika, Britanya derken, günümüzde Latin Amerika'ya çevrilmiş durumda...◀

G.SARAY AVRUPA'DA TARİH

Galatasaray'ın Fransız yıldızı **Sebastian Perez,** San-Kırmızılı ekibin UEFA ve Süper Kupa şampiyonluklarından sonrası bir firma haline geldiği görüşünde. Cumhuriyet'in sorularını yanıtlayan genç Fransız, "Galatasaray'ın Avrupa'da da bir tarihi var. Üstelik kendisini göstermek isteyen futbolcular için de iyi bir pazar. Ve futbol yeteneğiniz varsa bu takımda şans buluyorsunuz. En önemlisi ise Galatasaray'ın kendisini sürekli yenileyebilmesi" dedi. Marsilya'dan gelen Perez'in hedefi ise ya Real Madrid ya da Barcelona.◀

Popescu-Barcelona'dan geldi, Lecce'ye gitti.

BAŞKENT GÜNLERİ

Renklerin tepkisi ve uyarısı...

MÜŞERREF HEKİMOĞLU

Daver Darende'nin son sergisini gördünüz mü? Şili alanında Strobowl Galerisi'nde sergileniyor. Sanat dostları için yeni bir yarı yok. Galeriyi de, yöneticilerini de iyi tanıyor başkentliler. Güzel ürünlerde imzaları var. Ama son serginin bir özelliği var, zarif bir uyarı niteliğinde.
Gökkuşağında soyutlaşan renklerle sevdalı bir fırçaya eşlik ediyor izleyenler. Giderek soyutlaşıyor İstanbul kıyıları, yitik bir kentin son selamı gibi yalılar. Oysa şafağı yansıtan görüntüler de var, soyut pembeler, sarılarla yeniden doğuşu müjdeliyor. Sayın Darende güzel uyarıyor İstanbul sevdalılarını, solmayı değil yeniden doğmayı düşündürüyor.
Güzel İstanbul'un gizemi, itici gücü de bu bence. Yitik varlıkların ötesinde de yaşıyor, soluğunu duyuruyor. Darende'nin sergisi yeniden yapılanmayı oluşturuyor hayalimizde. Yıkık bir yapının yerinde bir beton yığınını değil hayalimizdeki yalıyı canlandırıyor. Kimi renkler, kırmızılar, maviler, dahası sarılarla gökkuşağını kucaklayan bir fırçanın izlemi var. Denizde, havada ya da karada bir renk şöleniyle yaşıyoruz. Kırmızı bir tramvaya atlayıp tüm sokakları dolaşıyoruz.
Serginin güzel kadınları da güzel İstanbul'un bir uzantısı bence. Eski bir sevgilinin gülüşüyle selamlıyor bizi. Tanıdık bir gülüş ama kim bu güzel kadın? Soyut çizgileri de önemli bir uyarı bence. Somutu yaşamadan soyuta ulaşamıyor insan.
Belki de abartığımı düşünüyorsunuz. Olabilir, uzun süre sergilerden uzak kaldım. Güzelini bulunca coşuyorum. Resim güzel bir uğraş, ama kolay değil. Rengine kavuşmadan solan fırçalar var değil mi? Duvarları doldursa da resim olayını yaşatmıyor doğrusu! Sayın Darende de sevdalı fırçalardan. Meslek çizgisi de güzel duraklar içeriyor. Önce Uzakdoğu, sonra Varşova, Ankara, Paris, yol emekliliğe açılıyor giderek. Varşova'da çok değerli bir ressamla buluşarak yaşamında da mutlu boyutlar oluşuyor. O ressam **Nejat Devrim.**
Piyangoda büyük ikramiye de denebilir bu buluşmaya. Sayın Darende de öyle değerlendiriyor. Olaya da yalnız resimle ilgisiyle değil bir aydın duyarlığıyla bakıyor Büyükelçi Darende. Anılar, yaşamöyküleriyle güzel ürünler oluşuyor bu dostluktan.
Bizim dostluğumuz da güzel gelişti, güzel ürünler verdi. Son durağa gelmedik ama vakit daralıyor giderek! Aşk insanca olayların en güzeli diye düşünürüm ben. Ancak bir de dostluk var. Dostluğun güzelliğini, erdemini, sağlığını yeteri kadar çizemiyor ressamlar.

* * *

Bir yanda soygunlar, yolsuzluklar, bir sözcükle paragözlüler. Kimi zaman onur kırıcı boyutlara varıyor, ama güzel bir sergiyi güzellikler üretmeye özen gösteren kişi ve kuruluşları çirkinliklere bir tepki, bir uyarı diye düşünenler de az değil çevremizde.
Son haftalarda yayımlanan kültürel yapıtları, kalın ciltli kitapları umutla kucaklıyorum. Hepsi ayrı bir sanat yapıtı gibi. Başta belli bankalar, kurumların ilgisiyle oluşuyor bu güzel yapıtlar. Para en yüce değer diyenlere güzel bir uyarı değil mi? Bu kitapların sayfalarında yapılan geziler parayla gerçekleşir mi acaba?
Para en yüce değer değil her zaman. Belli değerlerin yüceliğini tanımak için bir araç ancak.
Uykuya gitmeden önce o güzel kitapların sayfalarında dolaşıyorum uzun süredir. Tarihimizle, coğrafyamızla buluşuyor, onurlanıyorum. Işığa, aydınlığa giden yolu aşanları, değerli yapıtları ölmezliğe kavuşturanları saygıyla, teşekkürle selamlıyorum.
Yakın çevremde birçok kişi bu güzel kitaplarla kutluyor özel günlerini. Düğün ve doğumlarda bu kitaplardan yararlanıyor. Güzel bir yöntem bence. Bir kişinin olanakları yetmezse, bir birlik, birliktelik oluşabilir.
Söz yine eğitime dayanıyor değil mi?◀

Daver Darende Paris'teki yıllarında...